

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗ

ΜΙΑ ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΜΙΑ ΠΡΟΚΛΗΣΗ ΜΙΑ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ

**ΟΜΙΛΙΑ
ΤΟΥ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ
ΚΩΣΤΑ ΣΗΜΙΤΗ**

*Στην προ Ημερησίας Διατάξεως συζήτηση
στη Βουλή για τη Διακυβερνητική Διάσκεψη
της Ευρωπαϊκής Ένωσης*

Αθήνα 18 Μαρτίου 1996

ΓΙΑ ΜΙΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

- **ΜΕ ΘΕΣΜΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΙΣΟΡΡΟΠΙΑ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΙΑ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ**
- **ΜΕ ΚΟΙΝΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΜΥΝΑΣ**
- **ΜΕ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ**
- **ΜΕ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ**
- **ΜΕ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΗ**

Οι πολιτικές ηγεσίες των λαών της Ευρωπαϊκής Ένωσης καλούνται σε λίγες μέρες να εκτιμήσουν την μέχρι σήμερα πορεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να αποφασίσουν τα επόμενα βήματα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

Καλούμαστε να τοποθετηθούμε και να αγωνιστούμε για την Ευρώπη που θέλουμε στο κατώφλι του 2000.

Οι επιλογές θα καθορισθούν από την πραγματικότητα που ζούμε σήμερα και από τους στόχους της Εθνικής μας στρατηγικής.

Ποια είναι η πραγματικότητα αυτή.

Πρώτο : Ανήκουμε θεσμικά στον σημαντικότερο οργανισμό περιφερειακής ολοκλήρωσης, την Ευρωπαϊκή Ένωση και η συμμετοχή αυτή έχει συμβάλει στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου του λαού μας, στην ενίσχυση των αξιών της δημοκρατίας και ελευθερίας στην διαπραγματευτική ισχύ της χώρας μας.

Στο σύγχρονο διεθνές σύστημα, όλο και περισσότερο η πολιτική εξουσία μεταφέρεται από το εθνικό επίπεδο στο υπερεθνικό. Δημιουργούνται νέα κέντρα λήψης αποφάσεων και καινούργιοι θεσμοί για να ανταποκριθούν σε νέες ανάγκες. Παραδοσιακά κέντρα εξουσίας χάνουν σε επιρροή, παγιωμένες πολιτικές δεν έχουν πια την ίδια αποτελεσματικότητα.

Η συμμετοχή της Ελλάδας σ' αυτήν την πορεία και ιδιαίτερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι συνδεδεμένη με την εμβέλεια της εθνικής της στρατηγικής.

Η εξέλιξη αυτή δεν αποτελεί πανάκεια. Το μέλλον του τόπου μας, δεν θα είναι χωρίς προβλήματα μόνο και μόνο επειδή συμμετέχουμε στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Απαιτούνται κοινωνικοί και πολιτικοί αγώνες, συμμαχίες σε υπερεθνικό επίπεδο, μια διαρκή διαπραγμάτευση. Η επιτυχία των προσπαθειών μας προϋποθέτει νέες προσεγγίσεις, καινούργια κριτήρια, σεβασμό αλλά και εκμετάλλευση καινούργιων κανόνων δράσης, διεκδίκησης και επίλυσης των διαφορών.

Σ' αυτήν την πραγματικότητα που ισορροπεί ανάμεσα στο εθνικό και το υπερεθνικό οι γνώμες για τις κατευθύνσεις που θα πρέπει να ακολουθηθούν τόσο στην Ευρώπη όσο και στην Ελλάδα διχάζονται. Αλλεπάλληλες πλειοψηφίες συντηρητικών κυβερνήσεων στα 40 χρόνια ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης έχουν οδηγήσει μέσα κι' έξω από τους θεσμούς της Ένωσης σε επιλογές οι συνέπειες των οποίων βρίσκονται σε αναντιστοιχία με διακηρυγμένες αρχές, με τα κοινωνικά αιτήματα, με σύγχρονα προβλήματα του πολίτη, του εργαζόμενου, του κοινωνικά ασθενέστερου.

Σε μας στην αναπτυξιακή απόσταση από τις περισσότερες χώρες-μέλη προστίθεται μία πολιτική απόσταση που τροφοδοτείται άλλοτε από φοβίες, άλλοτε από νοοτροπίες εσωστρεφείας και άλλοτε από αμοιβαία δυσχέρεια κατανόησης. Όμως η πραγματικότητα είναι μία.

Αυτός είναι ο χώρος μας, εδώ και οι προοπτικές μας. Γι' αυτό και το ερώτημα: Ποια Ευρώπη θέλουμε να οικοδομήσουμε; Στον μακροπρόθεσμο αυτό στόχο πρέπει να τοποθετηθούμε με γνώμονα: Τι διασφαλίζει μακροχρόνια την δημοκρατία, την ελευθερία την κοινωνική δικαιοσύνη. Την ειρήνη, την κυριαρχία και εδαφική ακεραιότητα. Την οικονομική ανάπτυξη, την προσωπική πρόοδο και προκοπή. Την ικανότητα της Ελλάδας να μεγιστοποιεί τις

δυνατότητες της, να επηρεάζει εξελίξεις. Ποιος δρόμος θα κάνει την Ελλάδα και την κοινωνία μας πιο ισχυρές.

Δεύτερο : Ζούμε σε ένα κόσμο που η οικονομία γνωρίζει όλο και πιο λίγα σύνορα. Η παγκοσμιοποίηση της οικονομικής δραστηριότητας επηρεάζει οικονομικές και πολιτικές εξελίξεις, κοινωνικές μεταλλαγές. Η δυναμική αυτή διατρέχει την Ένωση, το σύνολο των ανεπτυγμένων χωρών στον πλανήτη, συμπαρασύρει τις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες στην ανάπτυξη, υπό τον όρο της αποδοχής των κανόνων του παγκόσμιου οικονομικού συστήματος.

Οι νέες προκλήσεις ανάπτυξης και ευημερίας διανοίγονται μέσα από την δυναμική εισβολή νέων τεχνολογιών και από διαδικασίες έντασης γνώσης.

Έτσι στα παραδοσιακά προβλήματα περιφερειακών ανισοτήτων και στόχων πραγματικής σύγκλισης προστίθεται μια δυναμική εξέλιξη ριζικών αλλαγών στις δομές παραγωγής.

Στις νέες ανάγκες προσαρμογής συναθροίζονται κοινωνικά προβλήματα με επίκεντρο την ανεργία και την αβεβαιότητα απασχόλησης για μεγάλα τμήματα του πληθυσμού.

Τρίτο : Γύρω μας υπάρχει ένας κόσμος αστάθειας αλλά και ελπιδοφόρων προκλήσεων.

Τα Βαλκάνια αναζητούν τον δρόμο της ειρήνης, της προσαρμογής σε μία νέα κοινωνικοοικονομική οργάνωση, σε ένα κόσμο αξιών δημοκρατίας, ελευθερίας και κοινωνικής ευημερίας. Το ίδιο οι χώρες της Ανατολικής Ευρώπης, η Ρωσία, οι πρώην δημοκρατίες της ΕΣΣΔ.

Στα ανατολικά μας αναπτύσσεται η Τουρκική επιθετικότητα, που συμπίπτει με μία ευρύτερη αστάθεια στην περιοχή της Μέσης Ανατολής. Κοινωνικά αδιέξοδα, θρησκευτικοί φανατισμοί και ανταγωνισμοί γύρω από πλουτοπαραγωγικές πηγές, διαπλέκονται και απειλούν την ειρήνη.

Συγχρόνως, διαγράφεται ένας κόσμος που ζητά να ισορροπήσει ανάμεσα στο χθες και το αύριο. Ένας ορίζοντας ανοιχτός σε πρωτοβουλίες, δεκτικός σε νέες γι' αυτόν πολιτικές οικονομικής συνεργασίας ειρηνικής συνύπαρξης πολιτιστικής και κοινωνικής σύγκλισης. Χώρες και κοινωνίες που προσβλέπουν σε γέφυρες οικονομικής και πολιτικής συνεργασίας με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ένας κόσμος που ίσως χωρίς να πιστεύει ή να θέλει τον εξευρωπαϊσμό, έχει την πεποίθηση ότι η ανάπτυξη και η προκοπή περνάει μέσα από τις οικονομικές και θεσμικές διασυνδέσεις με την Ένωση.

Τέταρτο : Η ελληνική πραγματικότητα χαρακτηρίζεται από μια διμέτωπη προσπάθεια. Αφ' ενός προσπαθούμε να απαγκιστρωθούμε από θεσμούς, ιεραρχήσεις, κανόνες και συμπεριφορές που δημιούργησαν επί δεκαετίες ένα πολιτικό σύστημα νομής εξουσίας, πελατειακών σχέσεων, ολιγαρχικού κοινοβουλευτισμού και αναπαραγωγής έντονων κοινωνικών διακρίσεων. Να βγούμε από το στάδιο της ενδιάμεσης ανάπτυξης, να ρυθμίσουμε χρόνιες εκκρεμότητες.

Αφ' ετέρου να προσαρμοσθούμε στις ταχύρυθμες διεθνείς πολιτικές και οικονομικές εξελίξεις. Να αντιμετωπίσουμε νέες ανάγκες, να εκμεταλλευθούμε τις νέες προκλήσεις που διανοίγονται. Να μετάσχουμε στα διεθνή κέντρα λήψης αποφάσεων. Να συμμετέχουμε

ενεργά και δημιουργικά στην διαδικασία της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης.

Συνεκτιμώντας αυτές τις πραγματικότητες, η Ελληνική κυβέρνηση θα προσέλθει στις διαπραγματεύσεις της Διακυβερνητικής Διάσκεψης.

Η Διακυβερνητική είναι ένα στάδιο μίας συνολικότερης πορείας που χαρακτηρίζεται από την:

- Αναθεώρηση της Συνθήκης. Είναι το αντικείμενο της Διακυβερνητικής.
- Έναρξη των διαπραγματεύσεων για τη Διεύρυνση. Ήδη έχουμε δεσμευθεί ότι οι διαπραγματεύσεις για την προσχώρηση της Κύπρου και της Μάλτας θα ξεκινήσουν έξι μήνες μετά την ολοκλήρωση εργασιών της Διακυβερνητικής. Έχουμε επίσης δεσμευθεί για τη σταδιακή προσχώρηση στην Ένωση των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, με το να θέσουμε σε εφαρμογή συγκεκριμένη προενταξιακή στρατηγική.
- Μετάβαση στην Τρίτη φάση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης και θέσπιση του ενιαίου νομίσματος. Το σχετικό χρονοδιάγραμμα έχει ήδη αποφασισθεί. Η μετάβαση θα γίνει την 1.1.1999.
- Διαμόρφωση του δημοσιονομικού πλαισίου στο οποίο θα κινηθεί η Ευρωπαϊκή Ένωση μετά το 1999. Διαπραγμάτευση δηλαδή και συμφωνία για το υφός των πόρων που θα χρειασθούμε για να πετύχουμε στους στόχους μας και για τον τρόπο με τον οποίο θα αντλήσουμε τους πόρους αυτούς διασφαλίζοντας κατά τον

καλύτερο δυνατό τρόπο προοδευτικότητα, δικαιοσύνη και αποτελεσματικότητα.

- Διαμόρφωση του νέου πλαισίου λειτουργίας της διαρθρωτικής πολιτικής της Ένωσης. Επανεξέταση δηλαδή της πολιτικής της συνοχής με βάση την κτηθείσα εμπειρία και τις νέες ανάγκες.

Πρόκειται δηλαδή, για μία συνολική διαπραγμάτευση. Για μία διαπραγμάτευση που θα διαρκέσει σε χρόνο και που αναμένεται να είναι σκληρή. Πρόκειται για μία διαπραγμάτευση σε στάδια, όπου κάθε στάδιο συνδέεται άμεσα με το προηγούμενο και το επόμενο.

Ποια είναι η στρατηγική μας; Θέλουμε μία Ευρωπαϊκή Ένωση που θα αναπτύσσεται προς την κατεύθυνση της βαθύτερης ενοποίησης:

- με δημοκρατικά δομημένους και νομιμοποιημένους θεσμούς που θα εγγυώνται τη θεσμική ισότητα όλων των χωρών-μελών
- με κοινές πολιτικές δράσεις και επαρκή οικονομικά μέσα που θα συμβάλλουν στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, κοινωνικής δικαιοσύνης και αλληλεγγύης, στη δημιουργία ενός χώρου δυναμικής και διατηρήσιμης ανάπτυξης
- που θα οδηγήσουν σε μία «Ευρώπη των πολιτών, της ανάπτυξης και δημοκρατίας»
- σε μία Ευρώπη ανοιχτή στον κόσμο και ικανή να προστατεύσει την ασφάλεια και ανεξαρτησία των χωρών-μελών και των πολιτών της.

Αυτή η Ευρώπη ανταποκρίνεται στις επιθυμίες της μεγάλης πλειοψηφίας των λαών της.

Αυτή η Ευρώπη ταυτίζεται με τους εθνικούς μας στόχους για μια Ελλάδα ισχυρή που μπορεί και επηρεάζει τις εξελίξεις και καθορίζει το μέλλον της. Για μια κοινωνία ισχυρή με περισσότερη δημοκρατία, ελευθερία, κοινωνική δικαιοσύνη, συλλογική και ατομική προκοπή.

Η ίδια ή Ένωση και η Ελλάδα ως τμήμα της φέρουν την ευθύνη να ανταποκριθούν σε τέσσερα κρίσιμα ζητήματα:

Πρώτη ευθύνη: Η εμβάθυνση της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης

Το στάδιο πολιτικής και οικονομικής ολοκλήρωσης που έχουμε πετύχει μέσα στην Ένωση, αρκεί ή πρέπει να προχωρήσουμε; Και σε ποια κατεύθυνση; Μπορεί η σημερινή θεσμική συγκρότηση της Ένωσης ν' ανταποκριθεί ως έχει σ' έναν ευρύτερο αριθμό προσχώρησης νέων μελών; Πως μπορεί να διασφαλισθεί η αποτελεσματικότητα της αυριανής Ένωσης;

Η άποψη ότι δεν χρειάζεται περαιτέρω εμβάθυνση της διαδικασίας ολοκλήρωσης είναι λανθασμένη. Είναι πολιτικά λανθασμένη γιατί θα επιτρέψει και θα διευρύνει τις δυνατότητες διακυβερνητικών διαπραγματεύσεων και συμφωνιών, τις δυνατότητες των πιο ισχυρών κρατών, ενώ θα στερεί σε μείζονα θέματα την ενίσχυση των θέσεων και την ικανότητα επιρροής των μικρότερων εταίρων της Ένωσης.

Είναι θεσμικά παρακινδυνευμένη γιατί οι συνέπειες μιας αποτυχίας ολοκλήρωσης του επομένου βήματος (π.χ. στο οικονομικό επίπεδο δηλαδή την ΟΝΕ) θα οδηγήσει βαθμιαία σε κεντρόφυγες δυνάμεις, στην σταδιακή υποβάθμιση της Ένωσης σ' ένα ευρύτερο ενιαίο

οικονομικό χώρο όπου μόνο οι κανόνες της αγοράς θα κυριαρχήσουν και μόνο ορισμένοι ισχυροί θα μπορούν να ασκήσουν κάποια επιρροή στις οικονομικές εξελίξεις.

Η εμβάθυνση της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης είναι, κατά συνέπεια, στόχος στρατηγικός.

Η εμβάθυνση της Ένωσης σχετίζεται με:

- α) την θεσμική συγκρότηση της Ένωσης και**
- β) τις πολιτικές της Ένωσης**

- α)** Στόχος μας είναι και πρέπει να είναι η όλο και μεγαλύτερη ενίσχυση θεσμών, οργάνων και διαδικασιών της Ένωσης που εξασφαλίζουν σε κεντρικό επίπεδο την ικανότητα θέσπισης και εφαρμογής πολιτικών.

Θεσμικές προσαρμογές, πρόσκαιρες, μεταβατικές ρυθμίσεις και τροποποιήσεις διαδικασιών ίσως κριθούν αναπόφευκτες. Κρίσιμο παραμένει για μας η νέα δομή και λειτουργία να διασφαλίζει την θεσμική ενότητα, την ισορροπία και ισοτιμία των εταίρων, τον σεβασμό του θεσμικού και πολιτικού κληρονομίου.

Οι σημερινές εξουσίες της Επιτροπής θα πρέπει να διατηρηθούν, ενώ ο ρόλος της στον τομέα της κοινής εξωτερικής πολιτικής και της συνεργασίας στους τομείς της δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων θα πρέπει να διευρυνθεί ακόμα περισσότερο.

Το ζήτημα της ομοφωνίας και η διεύρυνση των πλειοψηφικών αποφάσεων: Όσο περνάει ο καιρός όλο και περισσότερο αισθανόμαστε πως η ομοφωνία από πάγιο αμυντικό μας όπλο μπορεί να στραφεί και εναντίον μας. Η πρόσφατη σύνοδος

Υπουργών Γενικών Υποθέσεων όπου 13 χώρες συντάχθηκαν με την Ελληνική θέση για την πρόσφατη κρίση στα Ίμια και μία χώρα με διαφορετική άποψη κατάφερε να ανατρέψει τη λήψη της σχετικής απόφασης είναι χαρακτηριστική. Η διεύρυνση των πλειοψηφικών αποφάσεων πρέπει να εκτιμηθεί με τα σημερινά δεδομένα προώθησης των συμφερόντων μας. Κριτήριο και όριο εδώ θα πρέπει να είναι τα ζωτικής σημασίας συμφέροντά μας.

Ομοσπονδιακές λύσεις όσο μακρινές κι αν διαγράφονται στην παρούσα φάση θ' αποτελούν γνώμονα για την κατεύθυνση των επί μέρους επιλογών μας ήδη από σήμερα. Παραλλαγές στην ενοποιητική διαδικασία που θα καταλήγουν σε διακριτική μεταχείριση μεταξύ μικρών και μεγάλων κρατών μελών δεν μπορεί να γίνουν αποδεκτές.

- β) Όσον αφορά τις πολιτικές, ιδιαίτερη σημασία έχει η ΟΝΕ, έστω και αν δεν είναι άμεσα και φανερά αντικείμενο αυτής της Διακυβερνητικής διαπραγμάτευσης.

Η Οικονομική Ολοκλήρωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης βασίζεται σε τρία μεγάλα σχέδια, σε τρεις διαφορετικούς, αλλά αλληλένδετους, στόχους, η ταυτόχρονη εκπλήρωση των οποίων θα καθορίσει και την βιωσιμότητα της ενοποίησης.

Το πρώτο σχέδιο, είναι η επίτευξη μιας Ενιαίας Ευρωπαϊκής Αγοράς. Η κινητικότητα κεφαλαίου και εργασίας στις χώρες - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει ήδη αρχίσει να αποδίδει καρπούς. Πολλές στρεβλώσεις οι οποίες επροκαλούντο από την αδυναμία μετακίνησης του ανθρώπινου και του φυσικού κεφαλαίου έχουν μειωθεί αισθητά και διαμορφώνονται συνθήκες οικονομιών κλίμακας που θα οδηγήσουν σε μια βελτίωση της ευρωπαϊκής οικονομίας έναντι

των ανταγωνιστών της στις διεθνείς αγορές. Η προσπάθεια για την Ενιαία Ευρωπαϊκή αγορά πρέπει να ολοκληρωθεί.

Το δεύτερο σχέδιο, αφορά στην Ονομαστική Σύγκλιση ορισμένων βασικών μακροοικονομικών μεγεθών έτσι ώστε να καταστεί εφικτή η Νομισματική Ενοποίηση των κρατών-μελών, με ένα κοινό νόμισμα και μία ενιαία νομισματική αρχή. Η χώρα μας έχει ταχθεί αμετάκλητα υπέρ της προσπάθειας εκπλήρωσης των κριτηρίων της ονομαστικής σύγκλισης. Πιστεύει ότι η νομισματική ενοποίηση πρέπει να είναι μια κοινή ευκαιρία για όλους, χωρίς αποκλεισμούς και πολλαπλές ταχύτητες. Με την πιστή εφαρμογή του προγράμματος σύγκλισης, η ελληνική κυβέρνηση έχει μέχρι σήμερα αποδείξει ότι είναι αποφασισμένη να φτάσει μέχρι την τελική εκπλήρωση των στόχων που απαιτούνται για την συμμετοχή της χώρας μας στο κοινό νόμισμα.

Η τήρηση των κριτηρίων σύγκλισης δεν αποτελεί υποχρέωση μόνο και μόνο επειδή έχουμε υπογράψει της Συνθήκη του Maastricht. Είναι υπόθεση της ελληνικής οικονομίας και των προοπτικών ανάπτυξης του τόπου μας, είναι προσπάθεια ισχυροποίησης του πραγματικού εισοδήματος των εργαζομένων, είναι προσπάθεια δημιουργίας συνθηκών νέων θέσεων απασχόλησης. Είναι τέλος προσπάθεια δημιουργίας μιας στέρεης βάσης ανάπτυξης και συνοχής της κοινωνίας μας.

Εξακολουθεί βέβαια να υπάρχει ανάγκη περαιτέρω δημοσιονομικής προσαρμογής και αποκλιμάκωσης του πληθωρισμού, για να μπορέσουμε να πούμε ότι έχουμε εξασφαλίσει την άνετη είσοδο της χώρας μας στην τρίτη φάση της ΟΝΕ. Όμως, δυσκολίες στην καθολική συμμόρφωση προς τα κριτήρια του Μάαστριχτ συναντούν και αρκετές άλλες οικονομίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι οποίες

βρίσκονταν επί πολλά χρόνια πολύ κοντά στις απαιτήσεις ή και πληρούσαν ήδη ορισμένες από αυτές. Εμείς θεωρούμε ότι παρά την ύπαρξη παρόμοιων δυσκολιών στην επίτευξη των κριτηρίων ονομαστικής σύγκλισης, η κοινή προσπάθεια πρέπει να συνεχισθεί και η χώρα μας θα εξακολουθήσει με την ίδια αποφασιστικότητα για να επιτύχει την περαιτέρω προσαρμογή της οικονομίας.

Γνωρίζουμε όμως ότι η βιωσιμότητα της νομισματικής ένωσης δεν εξαρτάται τόσο από την άτεγκτη εφαρμογή ορισμένων δημοσιονομικών και νομισματικών κριτηρίων, όσο κυρίως από την ομοιογένεια με την οποία τα κράτη-μέλη θα τείνουν να τα ικανοποιήσουν. Τα κριτήρια της ονομαστικής σύγκλισης έχουν δύο στόχους :

Πρώτον, να προκαλέσουν εκείνες τις αποφάσεις και μεταρρυθμίσεις σε κάθε χώρα, οι οποίες είναι απαραίτητες για την εξάλειψη των πληθωριστικών πιέσεων και την διαμόρφωση των κατάλληλων συνθηκών για μια βιώσιμη παραμονή σε ένα μόνιμο και ενιαίο νομισματικό σύστημα.

Δεύτερον, να επιτύχουν μια δημοσιονομική εξυγίανση των κρατών-μελών, έτσι ώστε αν κάποτε βρεθούν σε κατάσταση ανάγκης που μπορεί να απαιτήσει δημοσιονομικές διορθώσεις, να μην απειληθεί η κοινή αντιπληθωριστική πολιτική που ακολουθεί η χώρα.

Ενώ δεν υπάρχει καμμία απολύτως αμφιβολία για την ανάγκη διαρκούς ικανοποίησης του πρώτου στόχου από κάθε χώρα-μέλος, η έκταση εκπλήρωσης του δημοσιονομικού στόχου ενδέχεται να μεταβάλλεται αναλόγως της γενικότερης οικονομικής συγκυρίας. Κατά τη στιγμή που θα αποφασισθεί η είσοδος στην τελική φάση της ΟΝΕ, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η επίδραση που ασκεί ο οικονομικός

κύκλος στην εκπλήρωση των δημοσιονομικών κριτηρίων του δημοσίου χρέους και του ελλείμματος. Αν για παράδειγμα μια οικονομία τη στιγμή της απόφασης βρίσκεται σε μια φάση ύφεσης, είναι προφανές ότι θα υπάρξει προσωρινή παρέκβαση από τα επιδιωκόμενα κριτήρια, η οποία όμως θα αρθεί με την είσοδο της οικονομίας σε φάση ανάκαμψης. Θα πρέπει γι' αυτό η απόφαση εισδοχής να λάβει υπόψη της και την τρέχουσα οικονομική συγκυρία και να προσεγγίσουμε τελικά και με πολιτικά κριτήρια την αναγκαιότητα εισδοχής των περισσότερων κατά το δυνατόν κρατών-μελών στην Τρίτη φάση της ONE.

Ο τρίτος στόχος για την βιωσιμότητα της ONE είναι η επίτευξη μιας ισόρροπης ανάπτυξης μεταξύ των κρατών-μελών, αλλά και στο εσωτερικό της κάθε οικονομίας, έτσι ώστε να εξασφαλιστεί ένας επαρκής βαθμός κοινοτικής συνοχής μια πορεία ομόρροπης ευημερίας. Η ευρωπαϊκή ιστορία μας έχει επίμονα διδάξει ότι μια έντονα μεταβλητή οικονομική γεωμετρία οδηγεί με μαθηματική ακρίβεια στην αποκόλληση του κοινωνικού ιστού, την σύγκρουση και τελικά στην αποτυχία.

Για να επιτύχει ο στόχος της διακρατικής και ενδοκρατικής οικονομικής συνοχής θα πρέπει να υπάρξει συνέχεια και εντατικοποίηση στην εκτέλεση προγραμμάτων για την ανόρθωση των οικονομικών υστερούντων κρατών-μελών. Τα διαρθρωτικά περιφερειακά προγράμματα υπηρετούν αυτόν τον στόχο και συντελούν στην επιτάχυνση των ρυθμών οικονομικής ανάπτυξης των λιγότερο αναπτυγμένων κρατών, έτσι ώστε να μειώνεται το χάσμα από τις πιο προηγμένες χώρες και να επιταχύνεται η πραγματική σύγκλιση. Τα προγράμματα αυτά πρέπει να αποτελέσουν ένα διαρκές και συστηματικό εργαλείο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και όχι ένα συγκυριακό και παροδικό αντιστήριγμα της σταθεροποιητικής

προσπάθειας που καταβάλλουν τα κράτη-μέλη για την ονομαστική τους σύγκλιση.

Η συνολική αυτή πολιτική μας για την ΟΝΕ είναι ένα παράδειγμα εμβάθυνσης. Θα πρέπει να συνοδευτεί και με άλλες πολιτικές στις οποίες σήμερα η Ευρώπη παρουσιάζει αδυναμία ανταπόκρισης. Θα πρέπει να οδηγεί σε μία πύκνωση συμμετοχής, ωφελημάτων, προοπτικής ανάπτυξης και ισότιμων δυνατοτήτων και ευκαιριών μεταξύ των εταίρων.

Από πλευράς μας θα επιδιώξουμε την ενίσχυση των τομέων της ανταγωνιστικότητας, της πολιτικής για τις νησιώτικές περιοχές, της πολιτικής του περιβάλλοντος και της ενέργειας, της δημόσιας υγείας και του τουρισμού.

Κύριο ζήτημα τέλος που συνδέεται άμεσα με την εμβάθυνση είναι η Διεύρυνση και ειδικότερα η προετοιμασία της Ένωσης για τη νέα διεύρυνση. Να αποδεχθεί δηλαδή νέα μέλη χωρίς λειτουργικούς κλυδωνισμούς, χωρίς να αλλοιώσει τη θεσμική ταυτότητα και τις δηλωμένες προοπτικές της. Παράλληλα με τη θεσμική μεταρρύθμιση και προσαρμογή, η Ένωση θα πρέπει να διασφαλίσει την επάρκεια των οικονομικών πόρων που θα επιτρέψουν την απρόσκοπτη χρηματοδότηση των κοινών πολιτικών καθώς και των αναγκών που θα προκύψουν από τη νέα διεύρυνση.

Στόχος μας η διεύρυνση να περιλάβει εκτός της Κύπρου και Μάλτας και τις άλλες Βαλκανικές χώρες που το επιθυμούν.

Όλα αυτά είναι ζητήματα αρχής πάνω στα οποία πρέπει να τοποθετηθούμε. Οι όροι, τα χρονοδιαγράμματα και οι κανόνες είναι

ζητήματα σημαντικά που θα τα διαπραγματευθούμε στη βάση της μεγιστοποίησης των ωφελημάτων για την ελληνική πλευρά.

Δεύτερη ευθύνη: Η διαμόρφωση μιας Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας

Για ποιά Ευρώπη μπορούμε να μιλάμε χωρίς ουσιαστική Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ). Χωρίς Πολιτικές που θα κατοχυρώνουν την ειρήνη και θα αναδεικνύουν το διεθνές δίκαιο ως μοναδική βάση επίλυσης των διαφορών. Χωρίς κανόνες που θα λειτουργούν αποτρεπτικά έναντι όσων στρέφονται κατά των αρχών και των αξιών, πάνω στις οποίες στηρίζεται η Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση. Χωρίς την ικανότητα της Ένωσης να παρεμβαίνει για την διασφάλιση της σταθερότητας, την επίλυση κρίσεων και την αποτροπή συγκρούσεων.

Σήμερα η εξωτερική πολιτική της Ένωσης και η πολιτική ασφάλειας ασκούνται κυρίως από παράλληλες πολιτικές οικονομικού ή ανθρωπιστικού χαρακτήρα. Οι σχετικές ρυθμίσεις αποδείχθηκαν αναποτελεσματικές ενώ οι αντιδράσεις της Ένωσης ήταν συχνά καθυστερημένες και επιμέρους. Και τούτο διότι δεν υπάρχει στρατηγική, δεν υπάρχει σχεδιασμός, δεν υπάρχουν μηχανισμοί, δεν υπάρχουν υποδομές. Οι θεμελιώδεις αξίες των συνθηκών της Ένωσης δεν έχουν πρακτικό αντίκρουσμα στα προβλήματα που συχνά καλείται ν' αντιμετωπίσει η Ένωση στους τομείς αυτούς:

Η κρίση της Γιουγκοσλαβίας είναι ένα κορυφαίο και οδυνηρό παράδειγμα. Η κρίση στην Ιμια το πιο πρόσφατο. Συγχρόνως πολλοί αμφισβητούν την αναγκαιότητα μιας γνήσιας ΚΕΠΠΑ της Ένωσης. Πίσω από ένα όχι συγκαλύπτονται εθνικές επιφυλάξεις αλλά και

προθέσεις άλλων που προτιμούν το σημερινό κενό εξουσίας, αφού θεωρούν ότι τα δικά της ηγεμονικά συμφέροντα εξυπηρετούνται έτσι καλύτερα. Ας αναρωτηθούμε ποιους συμφέρει και ποιους όχι μία ουσιαστική ενίσχυση της ΚΕΠΠΑ.

Πρέπει να προχωρήσουμε.

Είναι και αυτό ζήτημα αρχής που πρέπει να τοποθετηθούμε. Και είναι αυτονόητο ότι θα επιδιώξουμε την μέγιστη δυνατή αποτελεσματικότητα των ρυθμίσεων για την κατοχύρωση εθνικών συμφερόντων, για την προώθηση εθνικών επιλογών.

Επιδιώξεις μας:

- Η άμβλυνση του σημερινού καθεστώτος παραγωγής πολιτικής ή αποφάσεων με διακυβερνητικές συνεννοήσεις μεταξύ ορισμένων ισχυρών κρατών.
- Η ενίσχυση της συνοχής της Ένωσης στην χάραξη και διατύπωση πολιτικής
- Η ενίσχυση και εμβάθυνση των κανόνων ουσίας στους οποίους οφείλει να υπακούει η ΚΕΠΠΑ. Οι θεμελιώδεις αρχές στις οποίες στηρίζεται η Ευρωπαϊκή Ένωση να καταστούν κανόνες δικαίου. Ιδιαίτερα σε θέματα κοινοτικής αλληλεγγύης, κοινών συμφερόντων και ασφάλειας η Ένωση οφείλει να διευρύνει τους στόχους της ΚΕΠΠΑ, ώστε να καλύψει την προστασία των εξωτερικών συνόρων της Ένωσης και να ενσωματώσει κανόνες αλληλεγγύης αμοιβαίας συνδρομής και έγκαιρης παρέμβασης.

Η αναγκαία τέλος ενίσχυση της οντότητας της Ένωσης με την ανάπτυξη μιας κοινής αμυντικής πολιτικής και τελικά μιας κοινής άμυνας. Στην προοπτική αυτή εντάσσεται η υιοθέτηση του θεσμού των ειρηνευτικών αποστολών και η ενσωμάτωση της ΔΕΕ στην Ένωση.

Όσο τα ζωτικά μας συμφέροντα δεν διασφαλίζονται από αντίστοιχες δεσμεύσεις σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης το δικαίωμα αρνησικυρίας της Ελλάδας θα είναι πάντα ενεργό.

Τρίτη ευθύνη : Το έλλειμμα κοινωνικής αλληλεγγύης.

Οι πολιτικές κοινωνικού χαρακτήρα της Ένωσης ιδιαίτερα για την απασχόληση και το περιβάλλον είναι ελλειπείς. Η μονόπλευρη ενίσχυση και εμβάθυνση των οικονομικών πολιτικών της Ένωσης και ιδιαίτερα των στόχων της νομισματικής ένωσης πρέπει να ισοσταθμισθεί με Πολιτικές και Δράσεις κοινωνικού χαρακτήρα.

Κοινωνικά προβλήματα, φαινόμενα κοινωνικού αποκλεισμού και προβλήματα απασχόλησης, έχουν σε κάθε τοπική κοινωνία τα δικά τους αίτια, τα δικά τους χαρακτηριστικά. Ομοιόμορφοι κανόνες σε διαφορετικές καταστάσεις δεν έχουν νόημα και αποτέλεσμα.

Πρέπει ωστόσο η Ευρώπη να διαμορφώσει ένα πλαίσιο στρατηγικής με τα εξής χαρακτηριστικά:

- Να βασίζεται στο συνδυασμό μακροοικονομικών κριτηρίων και διαρθρωτικών παρεμβάσεων στις αγορές εργασίας με στόχο την δημιουργία νέων θέσεων εργασίας

- Να περιλαμβάνει χρηματοοικονομική στήριξη αυτής της πολιτικής
- Να στηρίζεται και θα συμπληρώνεται από την θέσπιση κοινωνικών δικαιωμάτων
- Να προωθεί την κοινωνική διαπραγμάτευση στην διαμόρφωση και εφαρμογή αυτών των πολιτικών.

Σε μία Ευρώπη όπου η έκταση της ανεργίας κινδυνεύει να αποσταθεροποιήσει τον κοινωνικό της ιστό, δεν είναι δυνατόν να θεωρούμε ότι η Ένωση μπορεί να προχωρήσει χωρίς την ανάληψη συγκεκριμένων μέτρων για την αντιμετώπιση του προβλήματος αυτού. Οι ιδιαιτερότητες στις εθνικές αγορές εργασίας δεν μπορούν να αποτελέσουν άλλοθι για τη μη ανάληψη συντονισμένης, θετικής δράσης της Ένωσης στον τομέα της απασχόλησης. Ο στόχος ενός υψηλότερου επιπέδου απασχόλησης δεν είναι δυνατόν να μη συνοδεύει το στόχο της νομισματικής ένωσης. Ακόμα και σύμφωνα με τις πιο νεοφιλελεύθερες προσεγγίσεις, οι οικονομικές προσαρμογές έχουν επιπτώσεις στην αγορά της εργασίας που θα πρέπει να απορροφήσει τους κλυδωνισμούς είναι δυνατόν λοιπόν να συνεχίσουμε στην κατεύθυνση της ονομαστικής σύγκλισης, αγνοώντας την κοινωνική πτυχή της νομισματικής ενοποίησης.

Σταθερή επιδίωξη της Κυβέρνησης είναι στον τομέα αυτό η επίτευξη μεγαλύτερης ισορροπίας ανάμεσα στο στόχο της οικονομικής και νομισματικής ένωσης και στους στόχους της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης και συνοχής, στην προώθηση υψηλότερου επιπέδου απασχόλησης και κοινωνικής προστασίας, στη διεύρυνση του περιεχομένου του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Προτύπου. Η νέα Συνθήκη πρέπει να περιλάβει ειδικό κεφάλαιο για την απασχόληση και για την προαγωγή της σε κοινοτικό επίπεδο. Υπάρχουν ήδη

συμμαχίες στην κατεύθυνση αυτή, θα τις αξιοποιήσουμε όσο το δυνατόν περισσότερο.

Δεν θα πρέπει επίσης να αγνοήσουμε άλλες πτυχές, άλλες περιοχές δράσης που η Κοινότητα οφείλει να έχει παρουσία συμβάλλοντας στη βελτίωση της ποιότητας ζωής, στην αντιμετώπιση των καθημερινών προβλημάτων των πολιτών, στην αντιμετώπιση ιδιαίτερων καταστάσεων των χωρών μελών. Το περιβάλλον, η σχέση του με την ανάπτυξη, η προσοχή στην ιδιαίτερη κοινωνική και οικολογική σημασία των νησιωτικών περιοχών αποτελούν τομείς στους οποίους θα δώσουμε ιδιαίτερη σημασία.

Στην διεκδίκηση αυτή θα έχουμε αντίπαλους τους θιασώτες της κοινωνίας των πολλών ταχυτήτων.

Χρειάζεται γι' αυτό μία ευρύτερη πίεση πολιτικών και κοινωνικών δυνάμεων στην κατεύθυνση αυτή για να επιτύχουμε ένα θετικό αποτέλεσμα. Πρέπει να το προσπαθήσουμε.

Τέταρτη ευθύνη:

Το θεσμικό οικοδόμημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης κινδυνεύει να αποκοπεί από τους λαούς της, χάριν των οποίων σχεδιάστηκε.

Όλο και περισσότεροι πολίτες αισθάνονται ότι αυτό που οικοδομείται στις Βρυξέλλες δεν τους αφορά. Ότι σημαντικές αποφάσεις λαμβάνονται ερήμην τους. Ότι οι αποφάσεις δεν αφορούν και δεν ασχολούνται με την ουσία των ατομικών τους δικαιωμάτων, των προσωπικών τους συμφερόντων και προβλημάτων της καθημερινής ζωής τους.

Η αποστασιοποίηση μετατρέπεται εύκολα σε απόρριψη. Πρέπει να κλείσουμε την ψαλίδα μεταξύ του ευρωπαίου πολίτη και των ευρωπαϊκών θεσμών.

α. Το έλλειμμα δημοκρατίας αποτελεί πλέον κοινή διαπίστωση.

Η Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση δεν μπορεί να είναι μόνο υπόθεση των ηγεσιών των κρατών μελών ή ενός εσωστρεφούς πολιτικού συστήματος. Αλλιώς η απόρριψη θα είναι το μόνιμο αντανakλαστικό της κοινωνίας όσο σοβαρή προσπάθεια κι αν καταβάλλεται για ανάπτυξη, ειρήνη, ευημερία.

Πρέπει να πιέσουμε για ενίσχυση του ρόλου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου :

- Για διεύρυνση της νομοθετικής του αρμοδιότητας.
- Για μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα στις διαδικασίες νομοθετικού έργου.
- Για ενίσχυση των ελεγκτικών του αρμοδιοτήτων.
- Για αναγνώριση στο Κοινοβούλιο της αρμοδιότητας για εκλογή του Προέδρου της Επιτροπής.

Πρέπει ακόμα να ενισχύσουμε τον ρόλο των εθνικών Κοινοβουλίων στην ενοποιητική διαδικασία και να διαπλέξουμε την συνεργασία των εθνικών Κοινοβουλίων με τις αντίστοιχες επιτροπές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Να ενισχύσουμε τέλος τον ρόλο της Επιτροπής Περιφερειών και της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής.

- β. Η προσπάθεια για την Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση οφείλει να αναδείξει τον ευρωπαίο πολίτη συνεργό σ' αυτή την πορεία, ιστορικό υποκείμενο στη διαμόρφωση της πολιτικής της Ένωσης.

Ανθρώπινα δικαιώματα και θεμελιώδεις ελευθερίες, κοινωνικά δικαιώματα, η ισότητα των φύλων, η ενίσχυση της διαφάνειας και της δημοσιότητας στην λειτουργία των οργάνων της Ένωσης και η χρησιμοποίηση της αρχής της επικουρικότητας προκειμένου ν' αναβαθμισθεί ο ρόλος του πολίτη και των περιφερειών μπορούν ν' αποτελέσουν μιά πρώτη δέσμη μέτρων.

Η Ευρώπη είναι μια πολύμορφη κοινωνία πολλών πολιτισμών. Πρέπει να αναδείξουμε ότι σ' αυτή την πραγματικότητα, είναι αναγκαία η επικοινωνία, και η συνεργασία. Πρέπει συγχρόνως να τα διασφαλίσουμε σε συνθήκες κοινωνίας δικαίου και ασφάλειας.

Γι' αυτό θα επιδιώξουμε την ενίσχυση των διατάξεων της συνθήκης που αφορούν την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, τα προβλήματα της μετανάστευσης και λαθρομετανάστευσης, την ασφάλεια των πολιτών, την καταπολέμηση των ναρκωτικών και της εγκληματικότητας.

Γι' αυτό τον σκοπό θα επιδιώξουμε την βαθμιαία κοινοτικοποίηση των τομέων δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στους τέσσερις αυτούς άξονες ευθύνης πρέπει να κινηθούμε για να οικοδομήσουμε την Ευρώπη που θέλουμε για να πλησιάσουμε το στόχο της εθνικής μας στρατηγικής, μία ισχυρή Ελλάδα που συμμετέχει στις εξελίξεις και καθορίζει το μέλλον της.

Η σημερινή συζήτηση στη Βουλή πιστεύω ότι θα συμβάλλει εποικοδομητικά, ώστε η κυβέρνηση να οριστικοποιήσει τις θέσεις της συνεκτιμώντας και τις θέσεις της αντιπολίτευσης.

Η διαπραγμάτευση θα είναι δύσκολη, γιατί η άποψή μας για ποια Ευρώπη αγωνιζόμαστε δεν συμπίπτει εξ' ολοκλήρου με τις απόψεις όλων των πολιτικών ηγεσιών της Ένωσης.

Αλλά γι' αυτήν την άποψη θα αγωνισθούμε, θα είμαστε παρόντες θα επηρεάσουμε τις εξελίξεις για μια καλύτερη Ευρώπη, για μία πιο ισχυρή Ελλάδα.